

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 januari 2002

WETSONTWERP
Tot hervorming van de adoptie

AMENDEMENTEN

Nr. 8 VAN DE HEER **MAINGAIN**

Art. 2

Het ontworpen artikel 346-1 vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 346-1.— *De adoptant of adoptanten die een kind wensen te adopteren, moeten, alvorens wat ook het met het oog op een adoptie te ondernemen, een vonnis verkrijgen waarin wordt verklaard dat zij geschikt zijn voor een interne adoptie.*

De persoon die daartoe over de nodige sociaal-psychologische eigenschappen beschikt, is geschikt om te adopteren.

Alvorens hun geschiktheid wordt beoordeeld, moeten de adoptant of adoptanten de voorbereiding hebben gevolgd die wordt georganiseerd in de door de bevoegde gemeenschap erkende instellingen, welke onder meer

Voorgaande documenten :

Doc 50 **1366/ (2001/2002) :**

001 : Wetsontwerp.

002 : Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 janvier 2002

PROJET DE LOI
Réformant l'adoption

AMENDEMENTS

N°8 DE M. **MAINGAIN**

Art. 2

Remplacer l'article 346-1, proposé par la disposition suivante:

« Art. 346-1. — *S'ils désirent adopter un enfant, l'adoptant ou les adoptants doivent, avant d'effectuer quelque démarche que ce soit en vue d'une adoption, obtenir un jugement les déclarant aptes à assumer une adoption interne.*

Est apte à adopter la personne qui possède les qualités socio-psychologiques nécessaires pour ce faire.

Préalablement à l'appréciation de leur aptitude, le ou les adoptants doivent avoir suivi la préparation organisée au sein des organismes agréés par la Communauté compétente, et comprenant notamment une

Documents précédents :

Doc 50 **1366/ (2001/2002) :**

001 : Projet de loi.

002 : Amendements.

informatie bevat over de etappes van de procedure, de juridische uitwerkingen en de andere gevolgen van de adoptie.

De verplichting betreffende de voorbereiding geldt niet als de adoptant een kind wenst te adopteren :

1° dat tot in de derde graad verwant is met hem, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs als die overleden zijn; of

2° met wie hij reeds het dagelijks leven deelt of reeds een sociale en affectieve band heeft. ».

VERANTWOORDING

Het Verdrag van 's Gravenhage inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie beoogt een betere bescherming van de rechten van het kind. Daartoe organiseert het de adoptie als een proces in drie goed onderscheiden stappen. In een eerste fase stelt het een voorbereiding van de toekomstige adoptanten verplicht. Vervolgens legt het als voorwaarde op dat, vóór enige demarche met het oog op een adoptie, een vonnis wordt verkregen waarin wordt erkend dat de adoptanten geschikt zijn om te adopteren. Ten slotte en slechts nadat de twee vorige etappes afgesloten zijn, mogen de contacten met het oog op een adoptie plaatsvinden.

De memorie van toelichting van de ontworpen tekst geeft in het algemeen aan dat elke etappe onontbeerlijk is voor de bescherming van de rechten van het kind en dat ze aldus de mogelijkheid biedt een aantal duidelijk opgesomde misbruiken te voorkomen. Het zou dan ook wenselijk zijn die regeling niet alleen op te leggen voor de internationale adopties, maar ook voor de interne adopties. Die verschillende etappes maken immers geen deel uit van de regeling betreffende de adoptie van de Belgische kinderen, voor wie de heuse verbetering van de bescherming van de rechten van alle kinderen van de wereld niet geldt.

Naast de talrijke argumenten die in de memorie van toelichting zijn voorgebracht ten behoeve van de regeling in drie afzonderlijke etappes, moet worden aangevoerd dat net als voor de internationale adopties in de interne adopties tal van culturele, ethnische en religieuze factoren een rol kunnen spelen. Het Verdrag van 's Gravenhage regelt weliswaar alleen de internationale adopties en niet die interne adopties, maar het geeft goed aan hoe de rechten van de kinderen worden beschermd.

De memorie van toelichting verantwoordt genoegzaam de noodzaak van de voorbereiding die voorafgaat aan het vonnis dat de geschiktheid van de adoptanten bevestigt, door aan te geven « dat nogal wat mensen een adoptieprocedure starten in een opwelling van generositeit of affectie die is gegrond op onvolledige informatie. », dat « Het (...) regelmatig voor[komt] dat mensen uit eigen beweging afzien van hun voornemen om te adopteren zodra zij zich bewust worden van de verplichtingen die daaruit volgen of van de repercussies van de adoptie op

information sur les étapes de la procédure, les effets juridiques et les autres conséquences de l'adoption.

L'obligation relative à la préparation ne s'impose pas lorsque l'adoptant désire adopter un enfant :

1° apparenté, jusqu'au troisième degré, à lui-même, à son conjoint ou à son cohabitant, même décédés; ou

2° dont il partage déjà la vie quotidienne ou avec lequel il entretient déjà un lien social et affectif. ».

JUSTIFICATION

La Convention de La Haye sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale a été élaborée afin de garantir une plus grande protection des droits de l'enfant. Elle organise, pour ce faire, l'adoption comme un processus en trois étapes bien distinctes. En effet, elle impose dans un premier temps une préparation des futurs adoptants. Ensuite, elle pose comme condition, avant toute démarche adoptive, l'obtention d'un jugement reconnaissant les candidats aptes à adopter. Enfin et seulement lorsque les deux étapes précédentes sont clôturées, les contacts en vue d'une adoption peuvent avoir lieu.

De manière générale, l'exposé des motifs du texte proposé soutient et explicite que chaque étape est indispensable à la protection des droits de l'enfant et permet ainsi d'éviter toute une série d'abus clairement énumérés. Dès lors, il serait souhaitable de ne pas seulement imposer ce système aux adoptions internationales mais également de l'appliquer aux adoptions internes. En effet, ces étapes distinctes ne sont pas prévues dans le système concernant l'adoption des enfants belges qui ne peuvent donc pas bénéficier de cette amélioration réelle de la protection des droits de tous les enfants du monde.

Outre les nombreux arguments produits dans l'exposé des motifs en faveur du système en trois étapes distinctes, il faut souligner que tout comme dans les adoptions internationales, dans le cadre des adoptions internes, de nombreux facteurs culturels ethniques, religieux peuvent intervenir. Enfin, bien que la Convention de La Haye ne régisse que les adoptions internationales et non les adoptions internes, elle constitue un indicateur important de la manière dont il s'agit de protéger les droits des enfants.

Plus particulièrement, en ce qui concerne la nécessité de la préparation préalable au jugement confirmant l'aptitude des adoptants, l'exposé des motifs la justifie à suffisance par le fait que « nombre de personnes s'engagent dans une procédure d'adoption sur base d'un élan généreux ou affectif fondé sur des informations parcellaires », qu' »il n'est pas rare que ces personnes renoncent d'elles-mêmes à leur projet adoptif dès le moment où elles prennent conscience des obligations qui en découlent ou des repercussions que l'adoption aurait sur leur

hun persoonlijk leven.», en dat «Deze voorafgaande bewustwording (...) vaak [de mogelijkheid biedt] pijnlijke mislukkingen te voorkomen.». De memorie van toelichting concludeert dat daarmee de belangen van de adoptanten en die van het kind gediend zijn.

Het wijzen van een vonnis waarin de geschiktheid van de adoptanten wordt bevestigd alvorens enige demarche inzake de aanvraag om adoptie van een bepaald kind, is zeker wenselijk teneinde de rechter niet voor een feitelijke situatie te plaatsen waardoor hij geen vrije keuze meer heeft of waarbij hij beperkt is in zijn appreciatie van de mogelijke adoptanten. Indien de rechter zich gewoon moet uitspreken over de geschiktheid van de personen om te adopteren zonder dat reeds affectieve banden tot stand zijn gekomen tussen de kandidaat-adoptanten en een kind, zal hij over een veel grotere vrijheid beschikken en zal hij zich, om een beslissing te nemen, uitsluitend kunnen baseren op de geschiktheid van de toekomstige adoptanten.

Tenslotte lijkt het opportuun structuren die terzake een lange ervaring hebben en die over een inzake adoptief ouderschap degelijk opgeleide equipe beschikken, te belasten met de voorbereiding. Het zou derhalve deugdelijk zijn te voorzien in de verplichte bevoegdheid van de erkende instellingen teneinde de onzekerheden weg te werken die bij de burger in het leven worden geroepen over de werkwijze die moet worden gevolgd met het oog op een adoptie en de regeling eenvormig te maken.

Nr. 9 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 2

Het ontworpen artikel 346-2 vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 346-2. — *De vrederechter beoordeelt de geschiktheid op basis van een door hem bevolen psychisch-medisch-sociaal onderzoek, dat volgens de nadere voorwaarden die van toepassing zijn in de gemeenschappen, wordt uitgevoerd door de in de gemeenschappen erkende instanties.*

De rechter houdt inzonderheid rekening met de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene, en met zijn beweegredenen.».

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt er in de eerste plaats toe het in dit wetsontwerp opgenomen louter maatschappelijk onderzoek te vervangen door een psychisch-medisch-sociaal onderzoek. Om diverse redenen volstaat het maatschappelijk onderzoek namelijk niet.

Eenzijds is gebleken dat een louter maatschappelijk onderzoek (dat vooral uitgaat van een inschatting van de financiële draagkracht van de adoptanten) niet kan voorkomen dat adop-

situation personnelle » et que cette « prise de conscience préalable permet bien souvent d'éviter des échecs douloureux par la suite ». L'exposé conclut qu'il y va de l'intérêt des adoptants et de celui de l'enfant.

L'intervention d'un jugement des aptitudes des adoptants préalablement à toute démarche de demande d'adoption concernant un enfant en particulier est vivement souhaitable afin de ne pas mettre le juge devant une situation de fait le privant de son libre arbitre ou limitant ce dernier dans l'appréciation des adoptants potentiels. En effet, si le juge doit simplement se prononcer sur la capacité des personnes à adopter sans que des liens affectifs se soient déjà créés entre les candidats adoptants et un enfant, il disposera de bien plus de liberté de mouvement et pourra se baser, pour rendre sa décision, exclusivement sur les aptitudes des futurs adoptants.

Enfin, il paraît opportun de confier la mission de préparation à des structures qui bénéficient d'une longue expérience en la matière et qui disposent d'une équipe dûment formée aux spécificités de la parenté adoptive. Dès lors, il serait pertinent de prévoir la compétence obligatoire des organismes agréés afin d'éliminer les incertitudes générées chez le citoyen quant au cheminement à suivre pour adopter et d'uniformiser le système.

N° 9 DE M. MAINGAIN

Art. 2

Remplacer l'article 346-2 proposé par la disposition suivante :

« Art. 346-2. — *L'aptitude est appréciée par le juge de paix sur la base d'un examen psycho-médico-social réalisé selon les modalités en vigueur au sein des Communautés et par les organismes agréés par celles-ci, qu'il ordonne.*

Le juge tient compte, notamment, de la situation personnelle, familiale et médicale de l'intéressé, et des motifs qui l'animent. ».

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise tout d'abord à remplacer l'enquête purement sociale proposée par un examen psycho-médico-social, la première étant insuffisante à différents égards.

D'une part, il a été relevé que l'examen exclusivement social (soit fondé principalement sur l'évaluation des capacités financières des adoptants) n'était pas apte à parer aux échecs

ties mislukken en dat zowel de geadopteerde als de adoptanten daardoor veel leed te verwerken krijgen; die mislukkingen zijn immers slechts uiterst zelden het gevolg van financiële moeilijkheden. Het psychisch-medisch-sociaal onderzoek, dat neerkomt op een overlegde interventie van beroepsmensen uit drie disciplines (een arts, een psycholoog en een maatschappelijk werker), is derhalve noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de keuze van de adoptanten realistisch is en hun wens tot adoptie duurzaam. Dat onderzoek behandelt immers alle aspecten van de adoptie, waardoor ook het adoptieproject op lange termijn hogere slaagkansen krijgt. De bepaling die aan dit artikel voorafgaat, te weten artikel 346-1, versterkt die idee, aangezien iemand die geschikt is om te adopteren erin wordt omschreven als een persoon die «daartoe over de vereiste sociaal-psychologische eigenschappen beschikt».

Anderzijds is in de matching- of koppelingsfase (waarin wordt gekozen welke ouders welk kind toegewezen kregen) een onderzoek zoals hiervoor aangegeven onontbeerlijk om de adoptanten volledig te kunnen inschatten, want het kind en diens toekomstige ouders moeten in elk geval goed op elkaar zijn afgestemd (tijdens die koppelingsfase worden tal van criteria in aanmerking genomen). Ingeval een dergelijk onderzoek niet heeft plaatsgevonden bij de beoordeling van de geschiktheid van de toekomstige adoptanten, moet het hoe dan ook worden uitgevoerd met het oog op een succesvolle matching. Daarom ware het beter de kandidaten van bij aanvang, dat wil zeggen van bij de beoordeling van de geschiktheid, volledig te evalueren, in plaats van ze onnodig te onderwerpen aan weer eens een bijkomend onderzoek. Aangezien een louter maatschappelijk onderzoek noodzakelijkerwijs wordt gevolgd door een psychisch-medisch-sociaal onderzoek, zou de handhaving van het eerste onderzoek als consequentie hebben dat de toekomstige adoptanten tweemaal zolang geduld moeten oefenen: hun wachttijd wordt eindeloos gerekend, zonder dat een en ander hen iets oplevert of waarborgen biedt voor een betere bescherming van de rechten van de kinderen!

Wat de gewenste deskundigheid van de door de gemeenschappen erkende instanties betreft, lijkt het aangewezen dat het psychisch-medisch-sociaal onderzoek wordt toevertrouwd aan structuren die op dat vlak al een jarenlange ervaring hebben opgebouwd en die beschikken over een team dat naar behoren is opgeleid om overweg te kunnen met de specifieke aard van het adoptieve ouderschap. Het zou daarom tot aanbeveling strekken de vereiste deskundigheid van de erkende instanties nader te omschrijven, teneinde bij de burger de onzekerheid weg te nemen omtrent de te volgen adoptieprocedure en teneinde het stelsel eenvormig te maken.

Het voorgestelde amendement strekt er eveneens toe komaf te maken met de uitzonderingsregel ten aanzien van twee categorieën van adoptanten: zij die met het kind verwant zijn overeenkomstig de in het wetsontwerp opgenomen voorwaarden, en zij die dagelijks met het kind hebben geleefd of met wie het kind al een affectieve en sociale band heeft. In beide gevallen wordt de adoptant volgens de ontworpen tekst niet aan een maatschappelijk (of een psychisch-medisch-sociaal) onderzoek onderworpen. Het ware echter verkieslijk een dergelijk onderzoek ook in beide, bovengenoemde gevallen uit te voeren, en wel om de volgende redenen.

de l'adoption et aux souffrances qui s'ensuivent pour les adoptants et l'adopté, ces échecs n'étant qu'extrêmement rarement la conséquence de difficultés financières. L'examen psycho-médico-social, soit l'intervention concertée de professionnels de trois disciplines (médecin, psychologue et assistant social), est dès lors nécessaire pour s'assurer de la réalité du choix des adoptants et de la pérennité de leur désir. En effet, cette étude aborde toutes les questions relatives aux enjeux de l'adoption, accroissant ainsi nettement les chances de réussite du projet adoptif à long terme. La disposition précèdent l'article en cause, soit l'article 346-1, conforte cette idée en définissant celui apte à adopter comme celui possédant « (...) les qualités socio-psychologiques nécessaires pour ce faire ».

D'autre part, au stade du « *matching* » ou de « l'appariement » (choix de l'attribution de tel parent à tel enfant), un examen tel que celui précité est indispensable pour permettre une approche complète des adoptants, approche nécessaire à une bonne adéquation entre l'enfant et ses futurs parents (de nombreux critères sont pris en compte pour opérer cet « appariement »). Si un tel examen n'a pas été effectué lors de l'évaluation des aptitudes des futurs adoptants, il devra de toute façon avoir lieu pour opérer un « *matching* » porteur de succès. Ainsi, il vaut mieux organiser, dès le départ, soit au stade de l'évaluation des aptitudes, une évaluation complète des candidats et épargner à ces derniers la répétition inutile des épreuves. En effet, le maintien d'une enquête purement sociale exigerait, par la nécessité d'y faire suite avec un examen psycho-médico-social, deux fois plus de patience pour les futurs adoptants qui voient leur longue attente perdurer de manière infinie et ce, sans qu'un seul avantage en résulte pour ces derniers ni qu'une protection accrue des droits des enfants en découle !

Concernant la compétence souhaitée des organismes agréés par les Communautés, il paraît adéquat de confier la responsabilité des examens psycho-médico-sociaux à des structures qui bénéficient d'une longue expérience en la matière et qui disposent d'une équipe dûment formée aux spécificités de la parenté adoptive; Dès lors, il serait pertinent de prévoir la compétence obligatoire des organismes agréés afin d'éliminer les incertitudes générées chez le citoyen quant au cheminement à suivre pour adopter et d'uniformiser le système.

L'amendement proposé suggère également la suppression du régime d'exception auquel sont soumises deux catégories d'adoptants: ceux « apparentés » à l'enfant dans les conditions prévues par le projet proposé et ceux qui ont partagé la vie quotidienne de l'enfant ou avec lequel il entretient déjà un lien affectif et social. Dans les deux hypothèses précitées, le candidat adoptant n'est pas, selon le texte proposé, soumis à une enquête sociale (ou à un examen psycho-médico-social). Or, il serait préférable de l'imposer même dans les deux cas susvisés et ce pour les raisons suivantes.

Ten eerste is het wenselijk geen discriminerende regeling in het leven te roepen, waarbij kinderen minder worden beschermd als zij worden geadopteerd volgens voormelde uitzonderingsregeling. Het loutere feit dat de kandidaat-adoptant een familielid is of met het kind heeft geleefd, betekent niet noodzakelijk dat hij psychisch of medisch geschikt is om dat kind op te voeden.

Ten tweede werpt dat soort van adopties, inzonderheid die waarbij een kind binnen de familie zelf wordt geadopteerd, vaak ernstige en netelige vragen op omtrent de relevantie an sich van de overwogen adoptie. Derhalve is het van belang dat de kandidaat-adoptant het psychisch-medisch-sociaal onderzoek ondergaat, zodat alle in het geding zijnde aspecten door de beroepsmensen uit die drie disciplines kunnen worden geanalyseerd.

In verband met de adoptie door mensen die met het kind hebben geleefd of met wie het kind een affectieve en sociale band heeft, zij er tot slot op gewezen dat een dergelijke uitzondering kan leiden tot omzeilingen van de wet. De betrokkenen kunnen immers aan een maatschappelijk (of psychisch-medisch-sociaal) onderzoek ontsnappen, door aan te voeren dat ze sinds een – overigens niet in het wetsontwerp vastgestelde – tijd met het kind hebben geleefd, of dat ze met het kind een affectieve band hebben ontwikkeld.

Nr. 10 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 2

In het ontworpen artikel 361-1, het tweede lid vervangen door de volgende bepaling :

« Alvorens hun geschiktheid wordt beoordeeld, dienen zij de voorbereiding te hebben gevolgd die wordt georganiseerd in de door de bevoegde gemeenschap erkende instellingen en die onder meer informatie bevat over de etappes van de procedure, de juridische uitwerkingen en de andere gevolgen van de adoptie. ».

VERANTWOORDING

Zoals aangegeven in de verantwoording van amendement nr. 8, lijkt het opportuun structuren die terzake een lange ervaring hebben en die over een inzake adoptief ouderschap degelijk opgeleide equipe beschikken te belasten met de voorbereiding. Het zou derhalve wenselijk zijn te voorzien in de verplichte bevoegdheid van de erkende instellingen teneinde de onzekerheden weg te werken die bij de burger in het leven worden geroepen over de werkwijze die moet worden gevolgd met het oog op een adoptie en de regeling eenvormig te maken.

Tout d'abord, il est souhaitable de ne pas établir un régime discriminatoire et moins protecteur à l'égard des enfants adoptés dans le cadre d'adoption tombant sous le régime d'exception susmentionné. En effet, la seule circonstance que le candidat adoptant est un membre de la famille ou a vécu avec l'enfant n'implique pas nécessairement que ce candidat est psychologiquement ou médicalement apte à élever l'enfant.

Ensuite et concernant plus particulièrement les adoptions intrafamiliales, il est courant que ce type d'adoption pose de sérieuses et délicates questions quant à l'opportunité même de l'adoption envisagée et il importe, dès lors que le candidat effectue l'examen psycho-médico-social afin que les problématiques en jeu puissent être soumises aux professionnels de ces trois disciplines.

Enfin et relativement aux adoptions mettant en présence une personne ayant vécu avec l'enfant ou avec laquelle l'enfant a un lien affectif et social, il faut souligner le risque que ce type d'exception permette un détournement de la loi. En effet, les personnes pourraient alors invoquer une cohabitation – dont la durée n'est par ailleurs pas déterminée dans le projet proposé – ou le développement d'un lien affectif pour se voir dispensé de l'enquête sociale ou de l'examen psycho-médico-social.

N° 10 DE M. MAINGAIN

Art. 2

A l'article 361-1, proposé, remplacer le deuxième alinéa par l'alinéa suivant :

« Préalablement à l'appréciation de leur aptitude, elles doivent avoir suivi la préparation organisée au sein des organismes agréés par la Communauté compétente, et comprenant notamment une information sur les étapes de la procédure, les effets juridiques et les autres conséquences de l'adoption. ».

JUSTIFICATION

Comme évoqué dans la justification du premier amendement déposé, il semble pertinent d'attribuer la mission de préparation à des structures qui possèdent une grande expérience dans le domaine et qui bénéficient d'une équipe dûment formée aux spécificités de la parenté adoptive. Il serait dès lors souhaitable d'établir la compétence obligatoire des organismes agréés afin d'éliminer les incertitudes générées chez le citoyen quant au cheminement à suivre pour adopter et d'uniformiser le système.

Nr. 11 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 2

In het ontworpen artikel 361-3, het punt 1° vervangen door de volgende bepaling :

« 1° De bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap heeft aan de overheid van de Staat van herkomst de in artikel 361-2 bedoelde documenten overgezonden na, indien ze zulks nodig acht, een onderzoek te hebben uitgevoerd over de gesprekspartners van de adoptant(en) in het buitenland; ».

VERANTWOORDING

Teneinde te voorkomen dat haar verantwoordelijkheid in het gedrang komt in een adoptie die gepaard gaat met bedrog of met misbruiken (pressie op de ouders van oorsprong of ongepaste storting van compensaties), moet de centrale overheid van de gemeenschap de mogelijkheid hebben om de buitenlandse contacten van de adoptant(en) na te trekken. Dankzij de voorgestelde toevoeging kan de voormelde overheid de nodige onderzoeken uitvoeren en contact opnemen met de gepaste personen (bijvoorbeeld UNICEF, de internationale sociale dienst of het ministerie van Buitenlandse Zaken) om de integriteit van de voormelde contacten na te gaan.

Nr. 12 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 2

In het ontworpen artikel 362-2, het 1° vervangen door wat volgt:

« 1° heeft vastgesteld dat het kind interlandelijk adopteerbaar is, op grond van een door hem bevolen psychisch-medisch-sociaal onderzoek dat wordt uitgevoerd door een door de bevoegde gemeenschap erkende instantie, alsook rekening houdend met de culturele en psychisch-sociale elementen eigen aan het kind; ».

VERANTWOORDING

Zoals eerder al aangegeven, is het van belang zich te kunnen baseren op een volledig onderzoek dat in overleg wordt uitgevoerd door beroepsmensen uit drie verschillende disciplines (een arts, een psycholoog en een maatschappelijk werker). Dat is zeker het geval als het erom gaat, zoals hier, een beslissing te nemen met dermate zware gevolgen: het betreft de beslissing of het kind al dan niet interlandelijk adopteerbaar is. Met een louter maatschappelijk onderzoek en het eruit voortvloeiende risico dat het te oppervlakkig blijft, kan men immers onvoldoende grondig alle vraagstukken in verband met adoptie analyseren.

N° 11 DE M. MAINGAIN

Art. 2

A l'article 361-3, proposé, remplacer le 1° par le texte suivant:

« 1° l'Autorité centrale communautaire compétente a transmis à l'autorité de l'Etat d'origine les documents visés à l'article 361-2 après avoir, si elle l'estime nécessaire, mené une enquête sur les interlocuteurs à l'étranger du ou des adoptants; ».

JUSTIFICATION

Afin de pouvoir éviter que sa responsabilité soit engagée dans une adoption frauduleuse ou incluant des pratiques abusives (pression sur les parents d'origine ou encore versement indu de contreparties), l'autorité centrale communautaire doit disposer de la faculté de vérifier les contacts à l'étranger du ou des adoptants. L'ajout suggéré permet donc à l'autorité précitée de mener les investigations nécessaires et de contacter les personnes adéquates (par exemple, l'UNICEF, le Service social international ou encore le ministère des Affaires étrangères) afin de contrôler le caractère intègre des contacts susvisés.

N° 12 DE M. MAINGAIN

Art. 2

A l'article 362-2, proposé, replacer le 1° par le texte suivant :

« 1° a constaté, sur la base d'un examen psychomédico-social ordonné par lui et effectué par les organismes agréés par la Communauté compétente, et en tenant compte des facteurs culturels et psycho-sociaux propres à l'enfant, que ce dernier est internationalement adoptable ; ».

JUSTIFICATION

Comme mentionné précédemment, il importe de pouvoir se baser sur un examen complet effectué par des professionnels concertés de trois disciplines différentes (médecin, psychologue et assistant social) lorsqu'il s'agit de prendre une décision aussi lourde de conséquences que celle en cause, soit décider si l'enfant est internationalement adoptable. En effet, une enquête purement sociale et le risque qu'elle implique de rester trop superficielle ne permet pas d'analyser suffisamment en profondeur toutes les problématiques relatives à l'adoption.

Wat de gewenste deskundigheid van de door de gemeenschappen erkende instanties betreft, lijkt het aangewezen dat het psychisch-medisch-sociaal onderzoek wordt toevertrouwd aan structuren die op dat vlak al een jarenlange ervaring hebben opgebouwd en die beschikken over een team dat naar behoren is opgeleid om overweg te kunnen met de specifieke aard van het adoptieve ouderschap. Het zou daarom tot aanbeveling strekken de vereiste deskundigheid van de erkende instanties nader te omschrijven, teneinde bij de burger de onzekerheid weg te nemen omtrent de te volgen adoptieprocedure en teneinde het stelsel eenvormig te maken.

Nr. 13 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 4

In dit artikel, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) na artikel 1231-2, een nieuwe onderafdeling invoegen, met als opschrift:

«Eerste onderafdeling – Procedure en vaststelling van de geschiktheid tot adopteren.», waarin de volgende artikelen zijn vervat:

«Art. 1231-3. — De adoptant of adoptanten verschijnen in persoon voor de vrederechter en verklaren tot een procedure voor een adoptie in België te willen overgaan, of het een volle dan wel een gewone adoptie betreft, en geven de redenen die hen daartoe bewegen. De rechter maakt proces-verbaal op van deze verklaringen en verstrekt de informatie die hij nuttig oordeelt.

Art. 1231-4. — Indien de adoptant of adoptanten de door de bevoegde gemeenschap georganiseerde voorbereiding reeds hebben gevolgd, overhandigen zij aan de rechter het attest waaruit blijkt dat deze voorbereiding gevolgd werd.

In het andere geval worden zij door de rechter verzocht zich te richten tot de bevoegde autoriteit van de gemeenschap teneinde de voorbereiding te volgen en het in het eerste lid bedoelde attest te verkrijgen. De procedure wordt opgeschort.

Art. 1231-5. — Wanneer de rechter in het bezit is gesteld van het in het vorige artikel bedoelde attest, wijst hij een tussenvonnis waarin hij een, op de in de gemeenschappen vigerende wijze en door de door die gemeenschappen erkende instellingen uitgevoerd psycho-medisch-sociaal onderzoek beveelt dat hem inlichtingen verschaft over de geschiktheid van de adoptant of adoptanten om te adopteren.

Indien hij het nuttig acht, kan hij dit verzoek ook richten aan het openbaar ministerie. Het verslag van

Concernant la compétence souhaitée des organismes agréés par les Communautés, il paraît adéquat de confier la responsabilité des examens psycho-médico-sociaux à des structures qui bénéficient d'une longue expérience en la matière et qui disposent d'une équipe dûment formée aux spécificités de la parenté adoptive. Dès lors, il serait pertinent de prévoir la compétence obligatoire des organismes agréés afin d'éliminer les incertitudes générées chez le citoyen quant au cheminement à suivre pour adopter et d'uniformiser le système.

N° 13 DE M. MAINGAIN

Art. 4

Dans cet article, apporter les modifications suivantes:

A) après l'article 1231-2, proposé, insérer une nouvelle sous-section, intitulée:

« Sous-section première – Procédure en constatation de l'aptitude à adopter » et contenant les articles suivants :

« Art. 1231-3. — L'adoptant ou les adoptants se présentent en personne devant le juge de paix et déclarent vouloir entamer une procédure d'adoption interne, s'il s'agit d'une adoption simple ou plénière, et les motifs qui les animent.

Le juge dresse procès verbal de ces déclarations et dispense l'information qu'il estime nécessaire.

Art. 1231-4. — Si l'adoptant ou les adoptants ont déjà suivi la préparation organisée par la Communauté compétente, ils remettent au juge le certificat attestant que cette préparation a été suivie.

Dans le cas contraire, le juge les invite à s'adresser à l'autorité communautaire compétente, en vue de suivre cette préparation et d'obtenir le certificat visé à l'alinéa premier. La procédure est suspendue.

Art. 1231-5. — Lorsqu'il est en possession du certificat visé à l'article précédent, le juge rend un jugement interlocutoire par lequel il ordonne un examen psycho-médico-social réalisé selon les modalités en vigueur au sein des Communautés et par les organismes agréés par celles-ci afin de l'éclairer sur l'aptitude à adopter de l'adoptant ou des adoptants.

S'il le juge nécessaire, il peut également adresser cette demande au ministère public. Le rapport de l'exa-

het psycho-medisch-sociaal onderzoek wordt ter griffie neergelegd uiterlijk twee maanden nadat voormeld vonnis is gewezen. Voormeld verslag wordt meegedeeld aan het openbaar ministerie.

Art. 1231- 6. — Binnen drie dagen na de neerlegging ter griffie van het psycho-medisch-sociaal onderzoek, worden de adoptant of adoptanten bij gerechtsbrief opgeroepen:

1° om kennis te nemen van het verslag; zij beschikken daartoe over een termijn van vijftien dagen;

2° in persoon te verschijnen voor de vrederechter binnen een maand volgend op het verstrijken van de termijn bedoeld in 1°.

Art. 1231- 7. — De vrederechter spreekt zich daarna uit over de geschiktheid van de adoptant of adoptanten om tot een adoptie in België over te gaan.

Het vonnis wordt met redenen omkleed. In geval van een positief vonnis wordt daarin opgave gedaan van het aantal kinderen dat de adoptant of adoptanten kunnen adopteren, alsook van de eventuele beperkingen van hun geschiktheid.

Het vonnis mag slechts in één enkele procedure tot adoptie van een of meer kinderen worden aangewend. De geldigheid van het vonnis verstrijkt drie jaar nadat het is gewezen»;

B) in het ontworpen artikel 1231-3, in het vierde lid een punt 3° invoegen, luidend als volgt:

«3° het vonnis dat hen geschikt verklaart om te adopteren.»»

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt tot de invoeging van een bijkomende onderafdeling teneinde te voorzien in een procedure om de geschiktheid tot adopteren vast te stellen nog vooraleer enige aanvang werd gemaakt met het opstarten van een procedure om een bepaald kind te adopteren. Aldus strekt het amendement er tevens toe de voor adopties in België geldende procedure op interlandelijke adopties af te stemmen. Zoals boven toegelicht, biedt die procedure, die drie onderscheiden stadia (de voorbereiding, de beoordeling van de geschiktheid en ten slotte een procedureel initiatief in verband met een bepaald kind) omvat, een optimale waarborg dat de rechten van het kind worden geëerbiedigd. Het ware dan ook jammer de voordelen van die procedure te onthouden aan kinderen die in België worden geadopteerd.

Zo verdient het sterke aanbeveling dat een vonnis over de geschiktheid van de adoptanten wordt gewezen nog vóór enige procedure om een adoptie aan te vragen wordt opgestart, teneinde de rechter niet voor voldongen feiten te plaatsen en aldus afbreuk te doen aan de vrije beoordelingsmacht van de rechter

men psycho-médico-social est déposé au greffe dans les deux mois du prononcé de ce jugement. Il est communiqué au ministère public.

Art. 1231-6. — Dans les trois jours du dépôt au greffe de l'examen psycho-médico-social, l'adoptant ou les adoptants sont convoqués par pli judiciaire:

1° pour prendre connaissance du rapport; ils disposent à cette fin d'un délai de quinze jours;

2° à comparaître en personne devant le juge de paix dans le mois qui suit l'expiration du délai prévu au 1°.

Art. 1231-7. — Le juge de paix se prononce ensuite sur l'aptitude de l'adoptant ou des adoptants à procéder à une adoption interne.

Son jugement est motivé. S'il est positif, il mentionne le nombre d'enfants que l'adoptant ou les adoptants seraient aptes à adopter, ainsi que les éventuelles restrictions à leur aptitude.

Le jugement ne peut servir que pour une procédure en adoption d'un ou plusieurs enfants. Sa validité expire trois ans après son prononcé. » ;

B) dans l'article 1231-3, proposé, ajouter un point 3° au 4ème alinéa, libellé comme suit :

« 3° le jugement les déclarant aptes à adopter. » . ».

JUSTIFICATION

Cet amendement introduit une sous-section supplémentaire afin d'organiser une procédure en constatation de l'aptitude à adopter préalablement à toute démarche de demande d'adoption concernant un enfant en particulier et ce, afin d'établir un parallélisme avec la procédure régissant les adoptions internationales. En effet, comme expliqué précédemment, cette procédure comprenant trois étapes distinctes (préparation, jugement des aptitudes et enfin, démarche relative à un enfant en particulier) garantit au mieux les droits des enfants. Il serait dès lors dommage de ne pas en faire profiter les enfants adoptés au niveau interne...

Ainsi, l'intervention d'un jugement des aptitudes des adoptants préalablement à toute démarche de demande d'adoption est vivement souhaitable afin de ne pas mettre le juge devant une situation de fait le privant de son libre arbitre ou limitant ce dernier dans l'appréciation des adoptants potentiels. En effet, si le

of die macht, op het vlak van de beoordeling van de potentiële adoptanten, in te perken. Zo de rechter immers uitsluitend uitspraak moet doen over het adoptievermogen van mensen zonder dat tussen de kandidaat-adoptanten en het kind enige gevoelsband is ontstaan, dan zal hij terzake over heel wat meer bewegingsvrijheid beschikken en zal hij zich, bij het nemen van zijn beslissing, uitsluitend kunnen laten leiden door de geschiktheid van de toekomstige adoptanten.

Voorts verplicht het voorgestelde amendement de adoptant de rechter een attest te overhandigen waaruit blijkt dat de door de bevoegde gemeenschap georganiseerde voorbereiding, ook werd gevolgd. Zoals immers bij het ingediende amendement wordt toegelicht, is een voorbereiding, voorafgaand aan die uitspraak dat de geschiktheid van de adoptanten bevestigt, absoluut onontbeerlijk. De memorie van toelichting bij het wetsontwerp reikt ter rechtvaardiging van die voorbereiding argumenten te over aan, en stelt met name dat : «nogal wat mensen een adoptieprocedure starten in een opwelling van generositeit of affectie die is gegrond op onvolledige informatie», dat het «regelmatig (voorkomt) dat mensen uit eigen beweging afzien van hun voornemen om te adopteren zodra zij zich bewust worden van de verplichtingen die daaruit volgen of van de repercussies van de adoptie op hun persoonlijk leven» en dat «deze voorafgaande bewustwording vaak (toelaat) pijnlijke mislukkingen te voorkomen.» Als conclusie stelt de memorie dat het belang van de adoptanten en dat van het kind hierbij op het spel staan.

Zoals eerder gesteld omtrent de noodzaak om de voorgestelde sociale enquête door een psycho-medisch-sociaal onderzoek te vervangen, is het van belang dat men zich kan baseren op een volledig onderzoek, dat in overleg door beroepsmensen uit drie verschillende vakgebieden (arts, psycholoog en sociaal assistent) wordt uitgevoerd om een zo zwaarwichtige beslissing als deze te nemen, dan wel om te beslissen of de kandidaat-adoptanten al dan niet geschikt zijn om te adopteren. Een zuiver sociale enquête en het daaraan gekoppelde risico dat ze al te oppervlakkig kan blijven, maakt het immers niet mogelijk alle aan de adoptie gelieerde vraagstukken grondig te onderzoeken.

In verband met de gewenste beslagenheid van de door de gemeenschappen erkende instellingen, lijkt het gepast de verantwoordelijkheid voor de psycho-medisch-sociale onderzoeken toe te vertrouwen aan structuren die terzake op een langdurige ervaring kunnen bogen en die over een team beschikken dat een opleiding heeft genoten waarin het met de specifieke aandachtspunten van adoptie-ouderschap vertrouwd werd gemaakt. Het ware dan ook nuttig te voorzien in de verplichting dat voormelde instellingen terzake over de vereiste knowhow moeten beschikken, teneinde bij de burger alle onzekerheid weg te nemen omtrent de weg die bij een adoptie moet worden gevolgd en om de regeling eenvormig te maken.

juge doit simplement se prononcer sur la capacité des personnes à adopter sans que des liens affectifs se soient déjà créés entre les candidats adoptants et un enfant, il disposera de bien plus de liberté de mouvement et pourra se baser, pour rendre sa décision, exclusivement sur les aptitudes des futurs adoptants.

Ensuite, l'amendement impose la remise au juge d'un certificat attestant que la préparation organisée par la Communauté compétente a été suivie. En effet, comme expliqué dans la justification du premier amendement déposé, une préparation préalable au jugement confirmant l'aptitude des adoptants est indispensable. L'exposé des motifs du projet de loi proposé la justifie à suffisance par le fait que « nombre de personnes s'engagent dans une procédure d'adoption sur base d'un élan généreux ou affectif fondé sur des informations parcellaires », qu' » il n'est pas rare que ces personnes renoncent d'elles-mêmes à leur projet adoptif dès le moment où elles prennent conscience des obligations qui en découlent ou des répercussions que l'adoption aurait sur leur situation personnelle » et que cette « prise de conscience préalable permet bien souvent d'éviter des échecs douloureux par la suite ». L'exposé conclut qu'il y va de l'intérêt des adoptants et de celui de l'enfant.

Comme mentionné précédemment concernant la nécessité de substituer un examen psycho-médico-social à l'enquête sociale proposée, il importe de pouvoir se baser sur un examen complet effectué par des professionnels concertés de trois disciplines différentes (médecin, psychologue et assistant social) lorsqu'il s'agit de prendre une décision aussi lourde de conséquences que celle en cause, soit décider si les candidats adoptants sont aptes ou non à adopter. En effet, une enquête purement sociale et le risque qu'elle implique de rester trop superficielle ne permet pas d'analyser suffisamment en profondeur toutes les problématiques relatives à l'adoption.

Concernant la compétence souhaitée des organismes agréés par les Communautés, il paraît adéquat de confier la responsabilité des examens psycho-médico-sociaux à des structures qui bénéficient d'une longue expérience en la matière et qui disposent d'une équipe dûment formée aux spécificités de la parenté adoptive. Dès lors, il serait pertinent de prévoir la compétence obligatoire des organismes susvisés afin d'éliminer les incertitudes générées chez le citoyen quant au cheminement à suivre pour adopter et d'uniformiser le système.

Nr. 14 VAN DE HEER **MAINGAIN**

Art. 4

In het ontworpen artikel 1231-5, een 6° invoegen, luidend als volgt:

«een verslag opgesteld door een adoptie-instantie die heeft gehandeld om de adoptant(en) bij te staan in de stappen die zij ondernemen, en waarin zij advies uitbrengt over de geplande adoptie.».

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe op te leggen dat de adoptie-instantie een verslag moet bezorgen waarin zij advies uitbrengt over de geplande adoptie. Kennelijk is het immers relevant dat voornoemd advies wordt ingewonnen, aangezien het wordt verstrekt door een instantie die zicht heeft op de specifieke omstandigheden en vraagstukken die verband houden met adoptie. Dank zij haar langdurige en ruime ervaring kan die instantie oordelen of het bedoelde plan om tot adoptie over te gaan kans op succes heeft, en de rechter bij zijn beoordeling gefundeerde elementen aanreiken.

Nr. 15 VAN DE HEER **MAINGAIN**

Art. 4

In het ontworpen artikel 1231-7, het laatste lid weglaten.

VERANTWOORDING

Het maatschappelijk onderzoek - of het in de vorige amendementen, in de plaats daarvan voorgestelde psychisch-medisch-sociaal onderzoek - is door de rechter reeds in een vroegere fase opgelegd en onderzocht, te weten in voornoemde fase waarin de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten wordt vastgesteld. Derhalve is dit onderzoek niet meer vereist wanneer de adoptie wordt uitgesproken.

Nr. 16 VAN DE HEER **MAINGAIN**

Art. 4

In het ontworpen artikel 1231-8, de woorden «en van het maatschappelijk onderzoek» weglaten.

N° 14 DE M. **MAINGAIN**

Art. 4

Dans l'article 1231-5 proposé, ajouter un point 6°, libellé comme suit :

« 6° un rapport établi par un organisme d'adoption qui est intervenu pour aider l'adoptant ou les adoptants dans leur démarche contenant son avis sur le projet d'adoption. ».

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à imposer la remise d'un rapport établi par l'organisme d'adoption et comprenant l'avis de celui-ci sur le projet d'adoption. En effet, il s'avère pertinent de recueillir l'avis susvisé puisqu'il émane d'une structure formée aux spécificités et aux problématiques liées à l'adoption. Enrichi de sa longue expérience, cet organisme pourra se prononcer sur la viabilité du projet en cause et offrir une base de réflexion sérieuse au juge.

N° 15 DE M. **MAINGAIN**

Art. 4

Dans l'article 1231-7, proposé, supprimer le dernier alinéa.

JUSTIFICATION

L'enquête sociale – ou l'examen psycho-médico-social - proposé en lieu et place de celle-ci par les amendements précédents – a déjà été exigée et étudiée par le juge dans une phase antérieure, soit celle précitée de la constatation des aptitudes des candidats à l'adoption et n'est, dès lors, plus requise au stade de l'établissement de l'adoption.

N° 16 DE M. **MAINGAIN**

Art. 4

Dans l'article 1231-8, proposé, supprimer les mots « et de l'enquête sociale ».

VERANTWOORDING

Het maatschappelijk onderzoek - of het in de vorige amendementen, in de plaats daarvan voorgestelde psychisch-medisch-sociaal onderzoek - is door de rechter reeds in een vroegere fase opgelegd en onderzocht, te weten in voornoemde fase waarin de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten wordt vastgesteld. Derhalve is dit onderzoek niet meer vereist wanneer de adoptie wordt uitgesproken.

Nr. 17 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 4

In het ontworpen artikel 1231-9, de woorden «van beide verslagen» vervangen door de woorden «van het verslag».

VERANTWOORDING

Het maatschappelijk onderzoek - of het in de vorige amendementen, in de plaats daarvan voorgestelde psychisch-medisch-sociaal onderzoek - is door de rechter reeds in een vroegere fase opgelegd en onderzocht, te weten in voornoemde fase waarin de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten wordt vastgesteld. Derhalve is dit onderzoek niet meer vereist wanneer de adoptie wordt uitgesproken.

Nr. 18 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 4

De volgende wijzigingen aanbrengen:

A) in het ontworpen artikel 1231-29., eerste lid, de woorden «maatschappelijk onderzoek beveelt» vervangen door de woorden «psychisch-medisch-sociaal onderzoek beveelt dat, volgens de nadere voorwaarden die van toepassing zijn in de gemeenschappen, wordt uitgevoerd door de in de gemeenschappen erkende instanties en,»;

B) in het ontworpen artikel 1231-29., derde lid, de woorden «maatschappelijk onderzoek» vervangen door de woorden «psychisch-medisch-sociaal onderzoek»;

C) in het ontworpen artikel 1231-30., de woorden «maatschappelijk onderzoek» vervangen door de woorden «psychisch-medisch-sociaal onderzoek».

JUSTIFICATION

L'enquête sociale – ou l'examen psycho-médico-social - proposé en lieu et place de celle-ci par les amendements précédents – a déjà été exigée et étudiée par le juge dans une phase antérieure, soit celle précitée de la constatation des aptitudes des candidats à l'adoption et n'est, dès lors, plus requise au stade de l'établissement de l'adoption.

N° 17 DE M. MAINGAIN

Art. 4

Dans l'article 1231-9, proposé, remplacer les mots « des deux rapports » par les mots « du rapport ».

JUSTIFICATION

Le deuxième rapport visé est celui relatif à l'enquête sociale. Or, celle-ci – ou l'examen psycho-médico-social proposé en lieu et place de celle-ci par les amendements précédents – a déjà été exigée et étudiée par le juge dans une phase antérieure, soit celle précitée de la constatation des aptitudes des candidats à l'adoption et n'est, dès lors, plus requise au stade de l'établissement de l'adoption.

N° 18 DE M. MAINGAIN

Art. 4

Dans cet article, apporter les modifications suivantes :

A) Dans l'article 1231-29, proposé, 1er alinéa, remplacer les mots « enquête sociale » par les mots « examen psycho-médico-social réalisé selon les modalités en vigueur au sein des Communautés et par les organismes agréés par celle-ci » ;

B) Dans l'article 1231-29, proposé, alinéa 3, remplacer les mots « enquête sociale » par les mots « examen psycho-médico-social » ;

C) Dans l'article 1231-30, proposé, remplacer les mots « enquête sociale » par les mots « examen psycho-médico-social ».

VERANTWOORDING

Ten eerste strekt dit amendement ertoe het in dit wetsontwerp opgenomen maatschappelijk onderzoek te vervangen door een psychisch-medisch-sociaal onderzoek. Het is immers van belang zich te kunnen baseren op een volledig onderzoek dat in overleg wordt uitgevoerd door beroepsmensen uit drie verschillende disciplines (een arts, een psycholoog en een maatschappelijk werker). Dat is zeker het geval als het erom gaat, zoals hier, een beslissing te nemen met dermate zware gevolgen: het betreft de beslissing of de kandidaat-adoptanten al dan niet geschikt zijn om te adopteren. Met een louter maatschappelijk onderzoek en het eruit voortvloeiende risico dat het te oppervlakkig blijft, kan men immers onvoldoende grondig alle vraagstukken in verband met adoptie analyseren.

Ten tweede, en wat de gewenste deskundigheid van de door de gemeenschappen erkende instanties betreft, lijkt het aangewezen dat het psychisch-medisch-sociaal onderzoek wordt toevertrouwd aan structuren die op dat vlak al een jarenlange ervaring hebben opgebouwd en die beschikken over een team dat naar behoren is opgeleid om overweg te kunnen met de specifieke aard van het adoptieve ouderschap. Het zou daarom tot aanbeveling strekken de vereiste deskundigheid van de erkende instanties nader te omschrijven, teneinde bij de burger de onzekerheid weg te nemen omtrent de te volgen adoptieprocedure en teneinde het stelsel eenvormig te maken.

Nr. 19 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 4

De volgende wijzigingen aanbrengen:

A) in het ontworpen artikel 1231-35, de woorden « maatschappelijk onderzoek » vervangen door de woorden « psychisch-medisch-sociaal onderzoek »;

B) in het ontworpen artikel 1231-36, de woorden « maatschappelijk onderzoek » vervangen door de woorden « psychisch-medisch-sociaal onderzoek ».

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe het voorgestelde maatschappelijk onderzoek te vervangen door een psychisch-medisch-sociaal onderzoek. Als het erom gaat een beslissing als deze te nemen met dergelijke zware gevolgen, of te beslissen of de kandidaat-adoptieouders al dan niet geschikt zijn om te adopteren, is het immers belangrijk zich op een volledig onderzoek te kunnen baseren dat is verricht door professionals uit drie verschillende disciplines (arts, psycholoog en maatschappelijk werker), die overleg hebben gepleegd. Met een louter maatschappelijk onderzoek en het eruit voortvloeiende risico dat het te oppervlakkig blijft, kan men immers onvoldoende grondig alle vraagstukken in verband met adoptie analyseren.

JUSTIFICATION

Tout d'abord, cet amendement vise à substituer un examen psycho-médico-social à l'enquête sociale proposée. En effet, il importe de pouvoir se baser sur un examen complet effectué par des professionnels concertés de trois disciplines différentes (médecin, psychologue et assistant social) lorsqu'il s'agit de prendre une décision aussi lourde de conséquences que celle en cause, soit décider si les candidats adoptants sont aptes ou non à adopter. En effet, une enquête purement sociale et le risque qu'elle implique de rester trop superficielle ne permet pas d'analyser suffisamment en profondeur toutes les problématiques relatives à l'adoption.

Ensuite, concernant la compétence souhaitée des organismes agréés par les Communautés, il paraît adéquat de confier la responsabilité des examens psycho-médico-sociaux à des structures qui bénéficient d'une longue expérience en la matière et qui disposent d'une équipe dûment formée aux spécificités de la parenté adoptive. Dès lors, il serait pertinent de prévoir la compétence obligatoire des organismes susvisés afin d'éliminer les incertitudes générées chez le citoyen quant au cheminement à suivre pour adopter et d'uniformiser le système.

N° 19 DE M. MAINGAIN

Art. 4

Apporter les modifications suivantes :

A) Dans l'article 1231-35, proposé, remplacer les mots « enquête sociale » par les mots « examen psycho-médico-social » ;

B) Dans l'article 1231-36, proposé, remplacer les mots « enquête sociale » par les mots « examen psycho-médico-social ».

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à substituer un examen psycho-médico-social à l'enquête sociale proposée. En effet, il importe de pouvoir se baser sur un examen complet effectué par des professionnels concertés de trois disciplines différentes (médecin, psychologue et assistant social) lorsqu'il s'agit de prendre une décision aussi lourde de conséquences que celle en cause, soit décider si les candidats adoptants sont aptes ou non à adopter. En effet, une enquête purement sociale et le risque qu'elle implique de rester trop superficielle ne permet pas d'analyser suffisamment en profondeur toutes les problématiques relatives à l'adoption.

Nr. 20 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 19

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 19. — De door een erkende adoptie-instelling begeleide adoptanten die op de datum van de inwerkingtreding van deze wet een psychisch-medisch-sociaal onderzoek hebben ondergaan dat is verricht volgens de in de gemeenschappen geldende nadere regels, worden vrijgesteld van de in artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen verplichtingen.

De door een erkende adoptie-instelling niet-begeleide adoptanten die op de datum van de inwerkingtreding van deze wet hun adoptiedossier voor een bepaald kind bij de bevoegde buitenlandse overheid hebben ingediend, worden vrijgesteld van de in artikel 361-1 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen verplichtingen.

Vrijstelling van dat artikel geldt eveneens voor de door een erkende adoptie-instelling begeleide adoptanten die op de datum van de inwerkingtreding van deze wet een psychisch-medisch-sociaal onderzoek hebben ondergaan dat is verricht volgens de in de gemeenschappen geldende nadere regels.

Wanneer een akte van adoptie is opgesteld of bij de rechtbank een verzoek tot homologatie of uitspraak van de adoptie is ingediend vóór de datum van inwerkingtreding van deze wet, blijft het vroegere recht van toepassing. ».

VERANTWOORDING

Zoals het is ontworpen, is artikel 19 een weinig geschikte overgangsbepaling. Ze verplicht de toekomstige adoptanten er immers toe de gehele procedure opnieuw te beginnen, deze keer volgens de regels van de nieuwe wet, als de einduitspraak tot homologatie of bekrachtiging van de adoptie nog niet is gevallen. Dit heeft tot gevolg dat alle adoptanten die de hele adoptieprocedure zullen hebben doorlopen, inclusief de voorbereiding en het psychisch-medisch-sociaal onderzoek — een lange periode die tot anderhalf jaar in beslag kan nemen —, opnieuw aan de startlijn zullen moeten gaan staan, als die uitspraak — de ultieme etappe in de procedure —, nog niet is gevallen!

Het is derhalve belangrijk de kandidaat-adoptanten die de in dit amendement opgesomde voorwaarden vervullen, te onthefpen van de in de artikelen 346-2 of 361-1 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde verplichtingen, volgens de aard van de adoptie. De kandidaat-adoptanten die de vereiste onderzoeken al hebben ondergaan, zullen deze dus niet opnieuw moeten ondergaan.

N° 20 DE M. MAINGAIN

Art. 19

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 19. — Les adoptants encadrés par un organisme agréé d'adoption et qui ont fait l'objet à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, d'une étude psycho-médico-sociale réalisée selon les modalités en vigueur au sein des Communautés sont exonérés des obligations de l'article 346-2 du Code civil.

Les adoptants non encadrés par un organisme agréé d'adoption et qui avaient déposé à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, leur dossier d'adoption pour un enfant déterminé auprès des autorités étrangères compétentes sont exonérés des obligations de l'article 361-1 du Code civil.

En sont également exonérés, les adoptants encadrés par un organisme agréé d'adoption qui ont fait l'objet à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, d'une étude psycho-médico-sociale réalisée selon les modalités en vigueur au sein des Communautés.

Lorsqu'un acte d'adoption a été dressé ou une demande en homologation ou en prononciation d'adoption a été introduite devant un tribunal avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, la procédure d'adoption reste soumise au droit antérieur. ».

JUSTIFICATION

L'article 19 tel que proposé est une disposition transitoire peu adéquate car elle oblige les futurs adoptants à recommencer tout le processus, cette fois-ci selon les règles de la nouvelle loi, lorsque le jugement final homologuant ou prononçant l'adoption n'est pas encore intervenu. Ceci a pour conséquence que tous les adoptants qui auront vécu le processus de cheminement pour adopter incluant la préparation et l'examen psychomédico-social et constituant une longue période pouvant aller jusqu'à un an et demi se retrouveront à la case départ si ce jugement, ultime étape du processus, n'a pas encore été rendu !

Dès lors, il importe de décharger des obligations visées aux articles 346-2 ou 361-1 du Code civil selon la nature de l'adoption, les candidats adoptants qui remplissent les conditions énoncées dans le présent amendement. Ainsi, les candidats adoptants ayant déjà procédé aux examens exigés ne devront pas les effectuer à nouveau.

Nr. 21 VAN DE HEER **MAINGAIN**

Art. 23

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

In deze amendementen wordt voorgesteld dat de vrederechter een beroep doet op de door de gemeenschappen erkende instellingen, en wel in de plaats van de door het wetsontwerp vooropgestelde sociale diensten. Artikel 23, een overgangsbepaling die de bevoegdheid regelt van de sociale dienst van de jeugdrechtbank en van het betrokken openbaar ministerie in afwachting van de oprichting van sociale diensten bij de vrederechters, heeft dus geen belang meer en moet worden weggelaten.

Nr. 22 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 348-2, de woorden «bekend verblijf» vervangen door de woorden «gekende verblijfplaats».

VERANTWOORDING

Zowel taalkundig als op het vlak van de gebruikelijke juridische terminologie is de voorgestelde uitdrukking meer geschikt dan de oorspronkelijk gebruikte bewoordingen.

Terzake kan worden verwezen naar het Gerechtelijk Wetboek (onder andere art. 40 Ger.W.).

Nr. 23 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 348-3, lid 1, de woorden «bekend verblijf» vervangen door de woorden «gekende verblijfplaats».

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 22.

N° 21 DE M. **MAINGAIN**

Art. 23

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Il est proposé, dans les présents amendements, que le juge de paix fasse appel aux organismes agréés par les Communautés et ce, en lieu et place des services sociaux prévus par le projet de loi. L'article 23, disposition transitoire organisant la compétence du service social de la jeunesse et du ministère public concerné en attendant la création de services sociaux auprès des justices de paix, n'a dès lors plus d'intérêt et doit être supprimé.

Olivier MAINGAIN (PRL-FDF-MCC)

N° 22 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'article 348-2 proposé, remplacer les mots « bekend verblijf » par les mots « gekende verblijfplaats ».

JUSTIFICATION

Tant du point de vue linguistique que de celui de l'usage terminologique en matière juridique, la formulation proposée est plus appropriée que celle initialement utilisée.

Cf. le Code judiciaire (entre autres, l'article 40, où l'équivalent de «gekende verblijfplaats» est «résidence connue»).

N° 23 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'article 348-3, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots « bekend verblijf » par les mots « gekende verblijfplaats ».

JUSTIFICATION

Cf. la justification de l'amendement n°22.

Nr. 24 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 348-5, lid 1, de woorden «bekend verblijf» vervangen door de woorden «gekende verblijfplaats».

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 22.

Nr. 25 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 348-6, lid 2, de woorden «bekend verblijf» vervangen door de woorden «gekende verblijfplaats».

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 22.

Nr. 26 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 348-7, de woorden «bekend verblijf» vervangen door de woorden «gekende verblijfplaats».

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 22.

Nr. 27 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 353-4 vervangen als volgt:

«Indien de adoptie tot stand komt in hoofde van een vrouw ten opzichte van het kind van haar echtgenoot of van de man met wie zij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.»

N° 24 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'article 348-5, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots « bekend verblijf» par les mots « gekende verblijfplaats ».

JUSTIFICATION

Cf. la justification de l'amendement n°22.

N° 25 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'article 348-6, alinéa 2 proposé, remplacer les mots « bekend verblijf» par les mots « gekende verblijfplaats ».

JUSTIFICATION

Cf. la justification de l'amendement n°22.

N° 26 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'article 348-7 proposé, remplacer les mots « bekend verblijf » par les mots « gekende verblijfplaats ».

JUSTIFICATION

Cf. la justification de l'amendement n°22.

N° 27 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Remplacer l'article 353-4 proposé par la disposition suivante :

« Si une femme adopte l'enfant de son époux ou de l'homme avec lequel elle cohabite, au sens de l'article 344-2, alinéa 1er, le nom de l'adopté ne subit aucune modification. ».

VERANTWOORDING

Deze tekstcorrectie strekt ertoe om de eigenaardige constructie «een vrouw van het kind of adoptief kind» weg te werken en te vervangen door een tekst die reeds bij de eerste lezing minder verwarring zaait.

Nr. 28 VAN DE HEER **SCHOOFS**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 356-2, lid 2 vervangen als volgt:

«Indien de volle adoptie tot stand komt in hoofde van een vrouw ten opzichte van de kinderen van haar echtgenoot of van de man met zij samenwoont, in de zin van artikel 344-2, eerste lid, wordt de naam van het kind evenwel niet gewijzigd.»

VERANTWOORDING

Deze tekstcorrectie strekt ertoe om de eigenaardige constructie «een vrouw van het kind of adoptief kind» weg te werken en te vervangen door een tekst die reeds bij de eerste lezing minder verwarring zaait.

Bert SCHOOFS (VLAAMS BLOK)

JUSTIFICATION

La présente correction de texte vise à supprimer la construction « une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif », qui est singulière, et à la remplacer par un texte qui suscite moins la confusion dès la première lecture.

N° 28 DE M. **SCHOOFS**

Art. 2

Remplacer l'article 356-2, alinéa 2, proposé par la disposition suivante :

« Si l'adoption plénière est établie dans le chef d'une femme vis-à-vis des enfants de son époux ou de l'homme avec lequel elle cohabite, au sens de l'article 344-2, alinéa 1er, le nom de l'adopté ne subit cependant aucune modification. »

JUSTIFICATION

La présente correction de texte vise à supprimer la construction « une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif », qui est singulière, et à la remplacer par un texte qui suscite moins la confusion dès la première lecture.